

Council of the
European Union

Brussels, 27 October 2023
(OR. en, hu)

14851/23

**Interinstitutional File:
2023/0226(COD)**

**AGRI 666
AGRILEG 262
ENV 1210
CODEC 2007
INST 420
PARLNAT 199**

COVER NOTE

From: The Hungarian National Assembly
date of receipt: 26 October 2023
To: The President of the Council of the European Union

Subject: Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on plants obtained by certain new genomic techniques and their food and feed, and amending Regulation (EU) 2017/625 [11592/23 + ADD 1 - COM(2023) 411 final]
- Reasoned opinion on the application of the Principles of Subsidiarity and Proportionality

Delegations will find enclosed the opinion¹ of the Hungarian National Assembly on the above.

¹ The translation(s) of the opinion may be available on the Interparliamentary EU Information Exchange website (IPEX) at the following address: <https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/document/COM-2023-0411>

AZ ORSZÁGGYŰLÉS ELNÖKE

Pedro Sánchez
Spanyolország miniszterelnöke,
az Európai Unió Tanácsának elnöke
részére

OE-42/663-2/2023.

Madrid

Tárgy: a Magyar Országgyűlés által elfogadott indokolt vélemény

Tisztelt Elnök Úr!

Tájékoztatom, hogy az Országgyűlés az Európai Unió szerződéséhez csatolt, a szubszidiaritás és az arányosság elvének alkalmazásáról szóló 2. számú jegyzőkönyv alapján 2023. október 25-én hozott határozatában megállapította, hogy az egyes új génkezelési technikák útján nyert növényekről és a belőlük származó élelmiszerekről és takarmányokról, valamint az (EU) 2017/625 rendelet módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelettervezetet [COM (2023) 411; 2023/0226 (COD)] sérti a szubszidiaritás elvét.

Az Országgyűlés egyebek között kifogásolta a rendelettervezet hiányos jogalapját továbbá, hogy eltérve a hatályos GMO irányelvtől a rendelettervezet nem biztosít a tagállamoknak lehetőséget arra, hogy eldönthessék akarják-e a területükön termesztetni az új géntechnológiával módosított növényeket vagy sem.

Az Országgyűlés indokolt véleményének teljes szövegét – az országgyűlési határozatot és az Európai Ügyek Bizottságának B/5533 számú jelentését – csatoltan, tisztelettel küldöm.

Budapest, 2023. október „25. „

Tisztelettel

Kövér László

AZ ORSZÁGGYÜLÉS ELNÖKE

Courtesy Translation

Pedro Sánchez
Prime Minister of Spain
President of the Council of the European Union

Brussels

Subject: Reasoned opinion of the Hungarian National Assembly

Dear Mr President,

I have the honour to inform you Mr President that the Hungarian National Assembly on 25 October 2023 in conformity with Protocol No. 2 on the application of the principles of subsidiarity and proportionality attached to the EU Treaties adopted its resolution, which declares that the Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on plants obtained by certain new genomic techniques and their food and feed, and amending Regulation (EU) 2017/625 [COM (2023) 411; 2023/0226 (COD)] does not comply with the principle of subsidiarity.

The objection of the Hungarian National Assembly concerned among others the inadequate legal basis of the Proposal and the fact that, unlike the current GMO Directive, the Proposal does not give Member States the opportunity to decide whether or not they want to cultivate new NGT plants on their territory.

Enclosed please find the resolution of the Hungarian National Assembly and the report No. B/5333 of the Committee on European Affairs, which together represent the full text of the reasoned opinion.

Budapest, October 2023

Yours sincerely,

László Kövér

**Az Országgyűlés 21/2023. (X. 25.) OGY határozata
az egyes új génkezelési technikák útján nyert növényekről és a belőlük származó élelmiszerekről és
takarmányokról, valamint az (EU) 2017/625 rendelet módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi
rendelettervezet vonatkozásában az indokolt vélemény elfogadása feltételeinek fennállásáról szóló jelentés
elfogadásáról***

1. Az Országgyűlés elfogadja az Európai Unió Bizottságának az egyes új génkezelési technikák útján nyert növényekről és a belőlük származó élelmiszerekről és takarmányokról, valamint az (EU) 2017/625 rendelet módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelettervezet vonatkozásában az indokolt vélemény elfogadása feltételeinek fennállásáról szóló jelentését és annak alapján megállapítja, hogy a rendelettervezet sérti a szubszidiaritás elvét.
2. Az Országgyűlés felkéri az Országgyűlés elnökét, hogy a jelentésben foglalt indokolt véleményt továbbítsa az Európai Parlament, a Tanács, illetve az Európai Bizottság elnökének, és egyidejűleg arról a Kormányt is tájékoztassa.

*Kövér László s. k.,
az Országgyűlés elnöke*

*Dr. Vinnai Győző s. k.,
az Országgyűlés jegyzője*

*Z. Kárpát Dániel s. k.,
az Országgyűlés jegyzője*

**Az Országgyűlés 22/2023. (X. 25.) OGY határozata
a Magyar Építészet Napjáról****

1. Az Országgyűlés a magyar építészeti hagyomány előtt tisztelegve december 16-át, Kós Károly születésének napját a Magyar Építészet Napjává nyilvánítja.
2. Az Országgyűlés elismeréssel és tisztelettel adózik az elődeink által ránk hagyományozott építészeti örökség előtt.
3. Az Országgyűlés támogatja és szorgalmazza a haladó szellemű, magas esztétikai értéket képviselő nemzeti építészet kiteljesedését, amely természeti és épített örökségünket egyaránt őrzi és gyarapítja; amely megkülönböztet, de össze is kapcsol az európai építészeti hagyománnyal; és amely életünk kulturális lenyomatát adja, ezáltal formálja azonosságtudatunkat, erősíti nemzeti összetartozásunkat.
4. Az Országgyűlés egyaránt szükségesnek tartja az épített környezet – az épületek, műtárgyak, közterek, köztéri alkotások és egész települések –, valamint a természeti környezet védelmét, mivel ezek együttesen alkotják azt a magyar tájat, amely a haza fogalmát a fizikai térben is értelmezhetővé teszi mindannyiunk számára.
5. Ez a határozat a közzétételét követő napon lép hatályba.

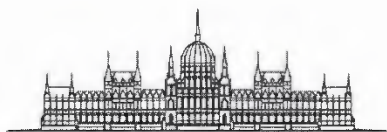
*Kövér László s. k.,
az Országgyűlés elnöke*

*Dr. Vinnai Győző s. k.,
az Országgyűlés jegyzője*

*Z. Kárpát Dániel s. k.,
az Országgyűlés jegyzője*

* A határozatot az Országgyűlés a 2023. október 25-i ülésnapján fogadta el.

** A határozatot az Országgyűlés a 2023. október 25-i ülésnapján fogadta el.

Az Országgyűlés
Európai Ügyek Bizottsága

Országgyűlés Hivatala

Irományszám: B/5533

Érkezett: 2023 OKT 03.

Kövér László úr,
az Országgyűlés elnöke részére

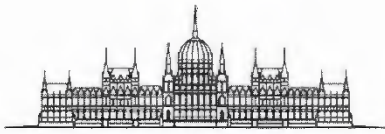
Tisztelt Elnök Úr!

Az egyes házszabályi rendelkezésekről szóló 10/2014. (II. 24.) OGY határozat 142. § (2) bekezdése alapján benyújtom az egyes új génkezelési technikák útján nyert növényekről és a belőlük származó élelmiszerekről és takarmányokról, valamint az (EU) 2017/625 rendelet módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelettervezet vonatkozásában az indokolt vélemény elfogadása feltételeinek fennállásáról szóló jelentést.

Budapest, 2023. október 9.

Varga Júdit
dr. Varga Júdit
a bizottság elnöke

**Az Országgyűlés
Európai Ügyek Bizottsága**

Bizottsági önálló indítvány

Jelentés

**az egyes új génkezelési technikák útján nyert növényekről és a belőlük származó
élelmiszerekről és takarmányokról, valamint az (EU) 2017/625 rendelet módosításáról
szóló európai parlamenti és tanácsi rendelettervezet vonatkozásában az indokolt
vélemény elfogadása feltételeinek fennállásáról**

Előadó: dr. Varga Judit
elnök

Budapest, 2023. október 9.

1. A szubszidiaritásvizsgálat jogszabályi háttere

A szubszidiaritás elve értelmében a döntéseket mindig a lehető legalacsonyabb szinten kell meghozni.

Az Európai Unióról szóló szerződés (a továbbiakban: EUSz) 5. cikke¹ alapján a szubszidiaritás elvének egy tervezett uniós intézkedés akkor felel meg, ha az tagállami szinten nem megvalósítható, illetve, ha a kitűzött cél uniós szintű fellépéssel jobban, hatékonyabban elérhető és az uniós szintű intézkedés hozzáadott értéket teremt.

Az EU-tagállam nemzeti parlamentje az uniós szerződésekhez csatolt 2. jegyzőkönyv² alapján jogosult az európai uniós jogalkotási javaslatokkal kapcsolatban – egy jogilag szabályozott eljárásban – vizsgálni a szubszidiaritáselv érvényesülését. Amennyiben az adott parlamenti kamara az elv sérelmét állapítja meg, indokolt véleményét a jogalkotási javaslat közzétételétől számított nyolc héten belül megküldheti az előterjesztőnek – az Európai Bizottságnak –, illetve az uniós jogalkotóknak. A 2. jegyzőkönyvben meghatározott számú indokolt vélemény esetén az előterjesztőnek felül kell vizsgálnia a jogalkotási javaslatot és végső esetben vissza is vonhatja azt. Az eljárás célja, hogy a nemzeti parlamentek szükség esetén megakadályozhassák, hogy az uniós intézmények átruházott hatásköreiket túllépjék.

Az Országgyűlés Európai Ügyek Bizottsága (a továbbiakban: az EUB) egy uniós jogalkotási javaslatot a szubszidiaritás elvének érvényesülése szempontjából az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 71. § (1)-(2) bekezdése, valamint az egyes házszabályi rendelkezésekről szóló 10/2014. (II. 24.) OGY határozat (a továbbiakban: HHSZ) 142. § (1)-(2) bekezdése alapján vizsgálhatja.

Amennyiben az EUB megállapítja, hogy egy jogalkotási javaslat ellentétes a szubszidiaritás elvével, úgy az indokolt vélemény elfogadása feltételeinek fennállásáról szóló jelentést és a jelentés elfogadásáról szóló határozati javaslatot terjeszt elő. A HHSZ 142. § (4) bekezdése alapján az Országgyűlés dönt a jelentés és a határozati javaslat elfogadásáról. Az indokolt vélemény előterjesztésére rendelkezésre álló nyolchetes határidő objektív, ezért az Országgyűlésnek ezt célszerű figyelembe vennie.

2. A szubszidiaritásvizsgálat tárgya: az Európai Bizottság jogalkotási javaslata

Az Európai Bizottság 2023. július 5-én terjesztette elő az egyes új génkezelési technikák útján nyert növényekről és a belőlük származó élelmiszerekről és takarmányokról, valamint az (EU) 2017/625 rendelet módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelettervezetet [COM (2023) 411; 2023/0226 (COD)] (a továbbiakban: a rendelettervezet). A rendelettervezet célja az egyes új génkezelési technikák útján nyert növények és a belőlük származó élelmiszerek és takarmányok uniós szintű szabályozása.

¹ A szubszidiaritás elvének érvényesüléséhez kapcsolódó uniós jogszabályi háttér és az eljárás lehetséges következményei a Mellékletben olvashatók.

² Az Európai Unióról szóló szerződéshez, az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez, illetve az Európai Atomenergia-közösség létrehozásáról szóló szerződéshez csatolt, a szubszidiaritás és arányosság elvének alkalmazásáról szóló 2. jegyzőkönyv.

2001 óta, amikor elfogadták a géntechnológiával módosított szervezetek (GMO-k) környezetbe történő szándékos kibocsátásáról szóló 2001/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet³ (a továbbiakban: GMO irányelv), a biotechnológia jelentős fejlődése új génkezelési technikák (NGT-k), köztük pedig nagyon fontos genomszerkesztési technikák kifejlesztéséhez vezetett, amelyek lehetővé teszik a genom pontos helyeken történő módosítását. A célzott mutagenézis⁴ és ciszgenézis⁵ (beleértve az intragenézist is) NGT-knek minősülnek.

Az NGT növények és a belőlük előállított termékek a jelenlegi uniós GMO-jogszabályok (2001/18/EK irányelv, 1829/2003/EK rendelet⁶, 1830/2003/EK rendelet⁷, 2009/41/EK irányelv⁸) hatálya alá tartoznak. A rendelettervezet kifejezetten a célzott mutagenézis és ciszgenézis útján nyert NGT növényekre, az e növényeket tartalmazó vagy belőlük álló termékekre, valamint az e növényeket tartalmazó, belőlük álló vagy belőlük előállított élelmiszerekre és takarmányokra állapít meg új követelményeket.

A rendelettervezet az uniós GMO-jogszabályokat illetően *lex specialis*nek minősül. Egyedi rendelkezéseket vezet be az az új génkezelési technikák útján előállított, NGT növények és NGT termékek vonatkozásában. Az NGT-k az élő szervezetek genetikai anyagát megváltoztató különböző technikák. Az új génkezelési technikák sok esetben a genom célzottabb és pontosabb módosítását eredményezhetik, mint a hagyományos nemesítési vagy a klasszikus génmódosítási technikák⁹, és előfordulhat, hogy e módosítások természetes úton vagy hagyományos nemesítéssel is elérhetők.

A rendelettervezet az új génmódosított növényeket két kategóriába sorolja, és két különböző eljárásához köti azok felhasználását, forgalmazását. E szerint a természetben előforduló vagy hagyományos nemesítési technikákkal is előállítható NGT növényeket és azok hagyományos nemesítési technikák útján nyert utódait (**1-es kategóriájú NGT növények**) természetben előforduló vagy hagyományos nemesítési technikákkal előállított növényekként kell kezelni. Ezen növények környezetbe történő kijuttatását, a rendelettervezet szerint semmiféle kockázatértékelés nem előzné meg, és jelölés, címkézés, illetve nyomon követés nélkül kerülhetnek forgalomba. A rendelettervezet I. melléklete szerint az NGT növény akkor tekinthető a hagyományos növényekkel egyenértékűnek, ha az átalakítandó/szülői növénytől legfeljebb 20 genetikai módosításban különbözik bármely olyan DNS-szekvenciát illetően, amely bioinformatikai eszközök révén előre jelezhető szekvenciahasonlóságot mutat a célhellyel. Tehát a hús bázispár módosítása alatt 1-es kategóriába tartozik egy mutagenézissel előállított új növény, hús bázispár módosítása felett pedig a 2-es kategóriába kerülne.

³ Az Európai Parlament és a Tanács 2001/18/EK irányelve (2001. március 12.) a géntechnológiával módosított szervezetek környezetbe történő szándékos kibocsátásáról és a 90/220/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 106., 2001.4.17., 1. o.).

⁴ Azon újabb mutagenézis technikák leírására használt gyűjtőfogalom, amelyek idegen genetikai anyag beillesztése nélkül idéznek elő mutáció(ka)t a genom kiválasztott célhelyein.

⁵ Ivarosan kompatibilis (keresztezhető) donorból származó genetikai anyag (pl. gén) bevitele a recipiens szervezetbe. Az exogén genetikai anyag módosítások/átrendezések mellett (intragenezis) vagy ezek nélkül (ciszgenézis) is bevihető.

⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 1829/2003/EK rendelete (2003. szeptember 22.) a géntechnológiával módosított élelmiszerekről és takarmányokról (HL L 268., 2003.10.18., 1–23. o.)

⁷ Az Európai Parlament és a Tanács 1830/2003/EK rendelete (2003. szeptember 22.) a géntechnológiával módosított szervezetek nyomonkövethetőségéről és címkézéséről, és a géntechnológiával módosított szervezetekből előállított élelmiszer- és takarmánytermékek nyomonkövethetőségéről, valamint a 2001/18/EK irányelv módosításáról (HL L 268., 2003.10.18., 24–28. o.)

⁸ Az Európai Parlament és a Tanács 2009/41/EK irányelve (2009. május 6.) a géntechnológiával módosított mikroorganizmusok zárt rendszerben történő felhasználásáról (HL L 125., 2009.5.21., 75–97. o.)

⁹ A 2001-ben elfogadott uniós GMO-jogszabályok előtt kifejlesztett génmódosítási technikák.

A **2-es kategóriájú NGT növényekre** ugyanakkor továbbra is az uniós GMO-jogszabályok követelményeit kell alkalmazni. A javaslat a 2-es kategóriába tartozó növények engedélyezésénél számtalan könnyítést vezetne be, például sokkal kevesebb adatra, hatásvizsgálatra lenne szükség az ilyen növények termesztésének engedélyezéséhez, mint a korábbi GMO-k esetében.

Fontos megjegyezni, hogy a rendelettervezet nem teszi lehetővé, hogy a tagállamok maguk dönthessenek arról, hogy akarnak-e ilyen új génkezelési technikákkal előállított növényeket termesztetni a területükön vagy sem.

3. Az Európai Ügyek Bizottsága által a rendelettervezetről lefolytatott szubszidiaritásvizsgálat

Az Európai Ügyek Bizottsága 2023. szeptember 25-i és október 9-i ülésén lefolytatta a szubszidiaritás elve érvényesülésének vizsgálatát. Az EUB 2023. szeptember 25-i ülésén az Agrárminisztérium helyettes államtitkára tájékoztatást nyújtott a rendelettervezet céljáról, főbb elemeiről. A bizottság megállapította, hogy a rendelettervezet vonatkozásában a szubszidiaritás elvének vizsgálata jogilag lehetséges, mivel az indokolt vélemény megküldésére rendelkezésre álló nyolchetes határidő 2023. november 6-én jár le.

Az Európai Bizottság szubszidiaritás elvére vonatkozó indokolása szerint annak érdekében, hogy ezek a növények, termékek, élelmiszerek és takarmányok az emberi és állati egészség, valamint a környezet magas szintű védelmének biztosítása mellett szabadon mozoghassanak a belső piacon, a szabályozási keretet az e technikák útján nyert növények sajátosságaihoz kell igazítani. Az EUB kialakult gyakorlata szerint az ilyen eljárásban elsődlegesen az adott javaslat jogalapjának megfelelőségére, továbbá az uniós fellépés szükségességére és hozzáadott értékére indokolt koncentrálni.

3.1. A jogalap

A rendelettervezet jogalapja az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 43. és 114. cikkén, valamint 168. cikke (4) bekezdésének b) pontján alapul. E cikkek biztosítják a jogalapot az Európai Unió számára olyan intézkedések elfogadásához, amelyek célja a közös agrárpolitika végrehajtása (43. cikk), a belső piac megfelelő működésének biztosítása (114. cikk), valamint az emberi egészség magas szintű védelme az állat- és növényegészségügy területén (168. cikk (4) bekezdés b) pont).

Az Európai Ügyek Bizottsága rámutat arra, hogy a jogalap nem tekinthető teljes körűnek s ez által megfelelőnek, mert az nem tartalmaz hivatkozást az EUMSZ 191. cikkére (a környezetvédelem, az emberi egészség és a természeti erőforrások védelme), noha a rendelettervezet általános célkitűzései között szerepel a környezet magas szintű védelmének fenntartása az elővigyázatosság elvével összhangban. A jogalap kiegészítése mindenképpen szükséges.

3.2. A tagállami tiltás lehetősége a hatályos uniós jogban és a rendelettervezetben

A GMO irányelv 23. cikkében szabályozott védzáradéki eljárás keretében korlátozni lehet, vagy meg lehet tiltani egy már engedéllyel rendelkező GMO forgalmazását vagy felhasználását, amennyiben az az engedély megadása óta ismertté vált új tudományos bizonyíték alapján

környezeti vagy egészségügyi kockázatot jelenthet¹⁰. **Ezzel a lehetőséggel csak akkor élhetnek a tagállamok, ha rendelkezésükre állnak új tudományos eredmények.** Az ilyen védzáradék bevezetése és fenntartása nehézkes, mert egyrészt igen költséges tudományos vizsgálatok szükségesek hozzá, másrészt a fajtatulajdonosok jellemzően nem adnak referenciaanyagot a szabadalmukkal védett vetőmagból, szaporítóanyagból, független hatásvizsgálatok elvégzéséhez.

2015-ben sikerült elérni a GMO irányelv módosítását, s kiegészítését a 26b. cikkel annak érdekében, hogy a tagállamok maguk dönthessenek arról, hogy akarnak-e GMO-kat termesztetni a területükön vagy sem. A rendelettervezet ezt a vívmányt újra elvinné az uniós tagállamoktól.

A 2015/412 irányelv¹¹ nagyobb döntési rugalmasságot biztosított az uniós tagállamok számára az engedélyezési eljárás során vagy azt követően annak a kérdésnek az eldöntésében, hogy kívának-e GMO-kat termesztetni területükön vagy sem. A köztermesztésre szánt GMO-k engedélyezési eljárása során ugyanis az uniós tagállam kérheti, hogy az engedély hatálya a termesztés tekintetében ne terjedjen ki a saját területére vagy annak egy részére¹².

A GMO irányelv 26b. cikkében az uniós tagállamnak biztosított lehetőség összhangban van a szubszidiaritás elvével, amit 2015/412 irányelv (6) és (8) preambulumbekzdése is alátámaszt az alábbiak szerint:

„(6) A tapasztalatok szerint a GMO-k termesztése olyan kérdés, amellyel tagállami szinten alaposabban foglalkoznak. A GMO-k forgalomba hozatalával és behozatalával összefüggő kérdéseket továbbra is uniós szinten kell szabályozni a belső piac megőrzése érdekében. A termesztés azonban egyes esetekben nagyobb rugalmasságot igényelhet, mivel az a földhasználattal, a helyi agrárstruktúrákkal, valamint az élőhelyek, az ökoszisztémák és a táj védelmével vagy megőrzésével való kapcsolata okán cröteljes nemzeti, regionális és helyi dimenziókkal bír.”

„(8) Ezzel összefüggésben a szubszidiaritás elvének megfelelően indokoltnak tűnik nagyobb döntési rugalmasságot biztosítani a tagállamok számára az engedélyezési eljárás során vagy azt követően abban a kérdésben, hogy kívának-e GMO-kat termesztetni területükön anélkül.”

¹⁰ (1) Ha a tagállam, a hozzájárulás megadása óta ismertté vált, a környezeti kockázattértékelés vagy ismételt felmérés révén rendelkezésre álló információt befolyásoló új vagy további tudományos ismeretek alapján, új vagy további információk következtében elégséges indokkal rendelkezik annak feltételezésére, hogy egy szabályosan bejelentett, termékként vagy termékekben megjelenő GMO az emberi egészségre vagy a környezetre kockázatot jelent, az illető tagállam korlátozhatja vagy megtilthatja saját területén a termékként vagy termékben megjelenő GMO felhasználását és/vagy árusítását.

¹¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/412 irányelve (2015. március 11.) a 2001/18/EK irányelvnek a tagállamok számára a géntechnológiával módosított szervezetek (GMO-k) területükön történő termesztésének korlátozására, illetve megtiltására biztosított lehetőség tekintetében történő módosításáról HL L68., 2015.3.13., 1-8. o.

¹² „26b. cikk Termesztés (1) Egy adott GMO engedélyezési eljárása vagy a hozzájárulás/engedély megújítása során bármely tagállam kérheti, hogy igazítsák ki az írásbeli hozzájárulás vagy engedély földrajzi hatályát oly módon, hogy területe egészét vagy annak egy részét kizárják a termesztés alól. Ezt a kérést legkésőbb az ezen irányelv 14. cikkének (2) bekezdése szerinti vizsgálati jelentés továbbításának napjától vagy az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóságnak az 1829/2003/EK rendelet 6. cikkének (6) bekezdése és 18. cikkének (6) bekezdése szerinti véleménye kézhezvételétől számított 45 napon belül közölni kell a Bizottsággal. A Bizottság a tagállam kérését haladéktalanul ismerteti a bejelentővel/kérelmezővel és a többi tagállammal. A Bizottság a kérést elektronikus úton nyilvánosan hozzáférhetővé teszi. (2)A bejelentő/

A fentiekkel ellentétben, a rendelettervezet 25. cikke szerint a 2001/18/EK (GMO) irányelv 26b. cikke nem alkalmazandó a 2-es kategóriájú NGT növényekre. Ez a rendelkezés nyilvánvalóan ellentétes a szubszidiaritás elvével. Ugyanakkor a 2-es kategóriájú NGT növények esetében megmarad a tudományos eredményeken alapuló védzáradék bevezetésének lehetősége, ami a fent leírtak miatt gyakorlatilag nem alkalmazható.

Fontos rámutatni arra, hogy a rendelettervezet szerint az uniós tagállamok nem tilthatják vagy korlátozhatják az 1-es kategóriájú NGT-növények bármilyen célú felhasználását. Tehát se védzáradéokra, se politikai, gazdasági hatásokra, indokokra nem lehet hivatkozni e termékek felhasználásának tiltása érdekében.

3.3. Uniós fellépés szükségessége és hozzáadott értéke

Az EUB megvizsgálta az uniós fellépés szükségességét, s ez alapján megállapította, hogy a jelenleg hatályos uniós szabályozás megfelelő. A géntechnológiai tevékenység hatályos szabályozása az az Európai Unióban a GMO irányelv, amely szigorú szabályozást tartalmaz. Előírja például, hogy bármely GMO környezetbe történő kibocsátását, illetve forgalomba hozatalát megelőzően környezeti kockázatértékelésre van szükség. Az engedélyezés érdekében a kérelmezőnek részletes dokumentációt kell benyújtania, amely tartalmazza a környezeti kockázatértékelésre és az annak alapján szükséges biztonsági előírásokra vonatkozó információkat, termékek esetén a felhasználási útmutatóra, a címkézésre szolgáló javaslatot is. A kockázatértékelés az egészségügyi veszélyeket is felméri és elemzi, továbbá csak olyan GMO-k kaphatnak engedélyt, amelyeknek nincs káros hatása az emberi egészségre vagy a környezetre. A GMO irányelv a forgalomba hozatalt követően nyomon követési kötelezettséget is előír annak érdekében, hogy a hosszabb távú esetleges káros hatásokra is fény derüljön.

Az Európai Ügyek Bizottsága rámutat arra, hogy a termesztés szabályozása tagállami szinten is megvalósítható, az élelmiszerek és takarmánycélú GMO-k forgalomba hozatala ugyanakkor a közös piac miatt uniós szintű szabályozást igényel.

Az Európai Ügyek Bizottsága az uniós fellépés hozzáadott értéke hiányaként értékeli a NGT növények közötti kategorizálást, mivel az NGT 1-es és 2-es kategória létesítése és egymástól való elhatárolása nem kialakult és elismerten tudományos, hanem döntően szakpolitikai alapokon nyugszik.

4. Az Európai Ügyek Bizottságának álláspontja a szubszidiaritás elve érvényesülésével kapcsolatban

A fentiek alapján az Európai Ügyek Bizottsága az alábbi megállapításait fogalmazza meg a rendelettervezetről.

A rendelettervezet az alábbi indokok alapján sérti a szubszidiaritás elvét:

- a jogalap nem tekinthető teljes körűnek s ez által megfelelőnek, mert az nem tartalmaz hivatkozást az EUMSZ 191. cikkére.
- Az 1-es kategóriájú NGT növények javasolt deregulációja aránytalan, hiszen, e növények környezetbe történő kibocsátása számos kockázattal járhat. A rendelettervezet az 1-es kategóriába sorolt növényeket teljes mértékben kivenné a jelenlegi GMO-szabályozás alól: a növények környezetbe juttatását semmiféle kockázatértékelés nem előzné meg, és jelölés, címkézés, illetve nyomon követés nélkül kerülhetnének forgalomba.

- A rendelettervezet (37) preambulumban bekezdése szerint ahhoz, hogy az NGT növények hozzájárulhassanak a zöld megállapodás, valamint „a termelőtől a fogyasztóig” stratégia és a biodiverzitási stratégia fenntarthatósági célkitűzéseikhez, elő kell segíteni az NGT növények Unión belüli termesztését. Ezt azonban nem osztja minden uniós tagállam, érdekelt fél és a civil társadalom jelentős része sem, ahogy ez, a rendelettervezet előkészítése során folytatott számos konzultáció során is világossá vált. Ezért nem indokolt a tagállamok azon lehetőségének korlátozása, hogy lehetőségük legyen megtiltani az NGT-növények termesztését a területükön, mert ennek korlátozása szuverenitási kérdés is.
- A rendelettervezet 25. cikke szerint a GMO irányelv 26b. cikke nem alkalmazandó a 2-es kategóriájú NGT növényekre. Ez a rendelkezés nyilvánvalóan ellentétes a szubszidiaritás elvével. A GMO irányelv 26b. cikke biztosítja azt a lehetőséget, hogy a tagállamok intézkedéseket fogadjanak el, amelyek korlátozzák vagy megtiltják a GMO növények területük egészén vagy annak egy részén történő termesztését.
- Más szóval, a rendelettervezet, eltérve a GMO irányelvtől, egyáltalán **nem tartalmaz a tagállami szuverenitásra vonatkozó rendelkezést**, amely lehetőséget adna a tagállamoknak, hogy eldönthessék, hogy akarják-e saját területükön termesztetni a géntechnológiával módosított növényeket vagy sem.
- A rendelettervezet nem veszi figyelembe az uniós tagállamok regionális, nemzeti sajátosságait.
- Magyarország Alaptörvényének XX. cikke alapján az egészséghez való jog érvényesülését a genetikailag módosított élőlényektől mentes mezőgazdaság biztosítja. E jogot a rendelettervezet nem korlátozhatja. Azaz, a rendelettervezetnek az egészséghez való jog tagállami biztosítása érdekében lehetőséget kell biztosítani a tagállami döntéshozatal fenntartására.
- Nem elfogadható, hogy a rendelettervezet szerint az Európai Bizottság hatáskört kapna arra, hogy a 26. cikkel összhangban felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el az NGT növények hagyományos növényekkel való egyenértékűsége I. mellékletben foglalt kritériumainak módosítására.

Az Európai Ügyek Bizottsága a fentiek alapján megállapítja, hogy az egyes új génkezelési technikák útján nyert növényekről és a belőlük származó élelmiszerekről és takarmányokról, valamint az (EU) 2017/625 rendelet módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelettervezetet [COM (2023) 411; 2023/0226 (COD)] sérti a szubszidiaritás elvét.

Az Európai Ügyek Bizottságának meggyőződése, hogy az uniós tagállamok számára a GMO-k termesztése kapcsán az uniós jog által 2015 óta biztosított hatáskört fenn kell tartani az NGT növények mindkét kategóriája tekintetében.

Melléklet

A szubszidiaritás elvének vizsgálatához kapcsolódó eljárásrend és annak lehetséges következményei

A szubszidiaritás elve az EUSz 5. cikke szerint:

„(3) A szubszidiaritás elvének megfelelően azokon a területeken, amelyek nem tartoznak kizárólagos hatáskörébe, az Unió csak akkor és annyiban jár el, amikor és amennyiben a tervezett intézkedés céljait a tagállamok sem központi, sem regionális vagy helyi szinten nem tudják kielégítően megvalósítani, így azok a tervezett intézkedés terjedelme vagy hatása miatt az Unió szintjén jobban megvalósíthatók.

Az Unió intézményei a szubszidiaritás elvét a szubszidiaritás és az arányosság elvének alkalmazásáról szóló jegyzőkönyvben meghatározottak szerint alkalmazzák. A nemzeti parlamentek az említett jegyzőkönyvben megállapított eljárásnak megfelelően gondoskodnak a szubszidiaritás elvének tiszteletben tartásáról.

(4) Az arányosság elvének megfelelően az Unió intézkedése sem tartalmilag, sem formailag nem terjedhet túl azon, ami a Szerződések célkitűzéseinek eléréséhez szükséges.

Az Unió intézményei az arányosság elvét a szubszidiaritás és az arányosság elvének alkalmazásáról szóló jegyzőkönyvben foglaltak szerint alkalmazzák.”

A szubszidiaritás elve érvényesülésének vizsgálata a 2. jegyzőkönyv 6. cikke alapján:

„A jogalkotási aktus tervezetének az Unió hivatalos nyelvein való továbbításától számított nyolc héten belül bármely nemzeti parlament, illetve bármely nemzeti parlamenti kamara indokolt véleményt küldhet az Európai Parlament, a Tanács, illetve a Bizottság elnökének, amelyben ismerteti azokat az okokat, amelyek alapján az adott tervezetet nem tartja összeegyeztethetőnek a szubszidiaritás elvével. (...)”

Az indokolt vélemény következménye attól függ, hogy ugyanazon uniós javaslat esetében a meghatározott nyolchetes határidőn belül hány tagállami parlament állapítja meg a szubszidiaritás elvének sérelmét.

Az eljárás során a 27 tagállami parlament országonként 2-2 szavazattal rendelkezik (összesen 54 szavazat). Az uniós döntéshozatalra érdemi befolyást az indokolt vélemények különösen akkor gyakorolhatnak, ha – az adott uniós jogalkotási eljárástól függően – a tagállami parlamentek egynegyede, egyharmada, illetve többsége állapítja meg a szubszidiaritás elvének sérelmét.

A 2. jegyzőkönyv 7. cikke alapján ún. sárga lapos eljárás esetében, amennyiben a tagállami parlamentek egyharmada (18 szavazat) állapítja meg a szubszidiaritás elvének sérelmét ugyanazon javaslat esetében, a javaslatot felül kell vizsgálni. A felülvizsgálatot követően az előterjesztő a javaslatot fenntarthatja, módosíthatja vagy visszavonhatja. A lisszaboni szerződés hatályba lépése óta sárga lapos eljárásra három esetben került sor. Első esetben a javaslat visszavonásra került, míg a másik két esetben¹³ az Európai Bizottság a javaslatát változtatás nélkül fenntartotta.

¹³ Az Európai Ügyészség létrehozásáról tanácsi rendelettervezet vonatkozásában az Országgyűlés a 87/2013. (X.22.) OGY határozatban, a munkavállalók szolgáltatások nyújtása keretében történő kiküldetéséről szóló, 1996. december 16-i 96/71/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvtervezet vonatkozásában pedig a 9/2016 (V.10.) OGY határozatában állapította meg a szubszidiaritás elvének sérelmét.